

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

VI. Vtrum dentur de facto plures Angeli eiusdem speciei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

ut in ea reperiatur utriusque eius ordinis differentia. Nec enim necesse est, ut omnes sensibilium imperfectiones excludantur à spiritualibus creaturis, cum sint plures imperfectiones omni enti creato communes, nec adsit argumentum speciale ad excludendam ex rebus spiritualibus istam potius imperfectionem ordinis per accidens, de qua agitur, quam ad excludendam quamlibet aliam imperfectionem. Igitur ex ea comparatione hoc solum efficaciter concluditur, ordinem, tum per accidens, tum per se rerum spiritualium esse perfectiorem, quam sit uterque idem ordo in rebus materialibus. Quod est verissimum, quia sicut prædicata specifica Angelorum, quæ fundant ordinem per se, sunt perfectiora, quam prædicata specifica corporum; ita sunt, vel forent perfectiora accidentia individualia, seu inuicem differentia illorum, quam istorum, quæ fundant ordinem eorum per accidens. Quod ad confirmationem attinet, nego ordinem per se, & specificam mutuam distinctionem omnium celestium corporum fundari in maiori ipsorum, quam sublunarium perfectione. Quia animalia, ac præsertim homo, in quibus datur multiplicitas purè individualis ferè innumerabilis, ac proinde datur ordo per accidens, superant perfectione omnia celestia corpora. Alia igitur ratione nititur naturalis repugnantia multitudinis purè individualis corporum celestium, de qua dicitur in loco. Nunc enim sufficit, quod manifestè apparet, eam non fundari adequatè in magnitudine perfectionis, ac proinde nihil inde concludi ad propositum.

Ad 5. Illa ratio eodem modo, cumque eadem prorsus vi applicari posset ad probandum pauciores species esse possibiles sub genere substantiæ intellectualis, quam sub genere substantiæ, aut sensitivæ, aut vegetativæ, aut expertis vitæ, paucioresque dari de facto ex natura ipsa rei species priorum, quam posteriorum substantiarum. Quia multiplicitas non minus specierum sub eodem genere, quam individuorum sub eadem specie fundatur in sufficientia vniuscuiusque seorsim, tum speciei, tum individui. Cum ergo intentum illud maximè omnium reprobet D. Thomas auctor huius, sicut & præcedentium duorum argumentorum in loco prædicato de spiritualibus creaturis; non video quo iure idem argumentum dirigatur ad negandam possibilitatem plurium Angelorum sub eadem specie infima. Dico iam absolute, ad salvandam maiorem Angelicæ naturæ sufficientiam, quam sit sufficientia naturæ corporalis, satis esse, quod unusquisque Angelus per indivisibilem entitatem sufficiat ad operationes longe perfectiores, quam vllum corpus per entitatem ex pluribus partibus constatam; tamen nullus Angelus se solo sufficeret ad præstanda omnia, quæ pertinent ad totam rationem suæ speciei, sicut nec sufficit vllum corpus sublunare pro omnibus pertinentibus ad suam speciem. Verum de hoc dicitur plusculum opportunè in questione sequenti. Hoc vnum hinc addo, comparationem cum Deo nihil hac in re efficaciter concludere. Quia omnia creata infinite distant, ac differunt à Deo, ideoque oportet peculiarem adducere rationem pro tali, vel tali determinata differentia excludenda, vel non excludenda ab vnoquoque ente creato.

QVÆSTIO VI.

Vtrum dentur de facto plures Angeli eiusdem infimæ speciei.

IDENTVR non dari 1. Quia multitudo individuorum sub eadem specie infima videtur ordinari ad solam conservationem perpetuam speciei. Vt nimirum deficiente vno individuo, supersit aliud in quo saluetur species, quæ sola intenditur per se à natura. Qua de causa in iis sublunariis, quæ sunt corruptibilia, dantur plura individua sub vnaqualibet specie, cum in corporibus celestibus, quæ sunt incorruptibilia, nulla detur eiusmodi multiplicitas individuorum eiusdem infimæ speciei. Cum igitur Angeli sint incorruptibiles, ac indefectibiles ex sua natura, ut dictum est quæst. 3. nulla duo individua admittenda sunt intra eandem speciem infimam, ne quid dicatur superfluum inductum à Deo esse in naturam.

2. Magis confert ad pulchritudinem vniuersi diuersitas specierum, quam individuorum eiusdem infimæ speciei. Ergo in ea parte vniuersi penes quam est maxima, & summa eius pulchritudo, quæ sunt Angeli, sola admittenda est diuersitas specifica.

3. Ratio, ob quam in ministris, & famulatio Principum oportet, ut dentur plures paris, & imparis conditionis pro diuersis, & similibus ministeriis, iuxta illud Proverb. 14. 28. *In multitudine Populi dignitas Regis; & in paucitate plebis ignominia Principis.* Ratio, inquam, est, quia singuli non sufficiunt absque aliorum consortio ad exhibenda omnia obsequia, quibus indiget Princeps, & quia Princeps creatus nequit impertiri singulis substantialem, ac essentialem idoneitatem ad eas determinate operationes, quas exigit ab vnoquoque. Hæ autem rationes locum non habent in Angelis, qui sunt ministri Dei. Quia sufficientia cuiusque Angeli est maxima propter maximam perfectionem naturæ Angelicæ: Et quia Deus potest facile inducere tantam diuersitatem essentialium ministrorum; quanta potest esse diuersitas peculiarium operum exigibilium ab ipsis.

Respondetur, probabilius aliquanto videtur, dari de facto in vnaquaque hierarchia, atque in singulis ordinibus plures Angelos eiusdem infimæ speciei, idque quadruplici ratione. Prima est, quia Angeli, quorum singuli sunt cultodes singulorum hominum, omnes habent ministerium vniforme, eiusdemque infimæ speciei. Par autem est credere eos esse omnes eiusdem speciei, quorum ministeria sunt eiusdem speciei, quia diuinæ providentiæ perfectio imparibus ad imparia tantum, & paribus vitur ad æqualia, atque oppositum huius videtur desciscere à ratione perfectæ providentiæ, atque sapientiæ. Sicut autem infimi Angeli comparantur immediatè cum hominibus, ita superiores quique ordines comparantur cum inferioribus quibusque ordinibus vsque ad supremum ordinem. Ergo eadem ratione admittendi sunt plures Angeli eiusdem speciei in reliquis etiam omnibus ordinibus. Secunda ratio est, quia eadem pluralitas Angelorum intra vnamquamque speciem infimam est ipsis necessaria ad iucundum mutæ familiaris benevolentia, & communicationis omnium interiorum conceptuum commercium, cuius in primis Angeli sunt capaces, utpote rationales; deinde indigent eodem, quia sunt finitæ, ac limitatæ perfectionis, ideoque non sibi quique sufficientes naturaliter ad iucunditatem vitæ. Si autem omnes Angeli essent dispares, nulli

nulli duo possent eiusmodi mutuum communicacionem perfecte inire. Quia Angelus inferior alio Angelo non potest percipere perfecte, & adequatè conceptus superioris, ut patet; per se autem apparet molestum naturæ intellectuali finitæ, cum nullo posse agere æquè sapienti, & æquè bono, capaci eadem omnia percipere, & conanti intra eandem spheram. Tertio credibile est, eadem proportionali ratione instructam à Deo esse pulchritudinem curiæ celestis, & mundi huius sensibilis: Quia perfectus artifex omnes sui operis partes instruit proportionem mutua, & iusta correspondentia, quantum fieri potest. Fieri autem potuit, ut liquet ex quaestione præcedenti, ut observaretur hæc etiam proportio inter spiritualia, & corporalia quoad diversitatem specierum cum pluralitate individua sub vnaquaque specie. Postremo potissima ratio multiplicandi individua sub eadem specie infima, est insufficiencia vnici individui ad collectionem omnium operationum inuicem similia, quæ est necessaria ad perfectam dispositionem, ac directionem vniuersi. Huiusmodi autem insufficiencia manifestè deprehenditur inter alia ex deputatione singulorum seorsim Angelorum ad custodiam singulorum hominum. Nempe custodia vniuscuiusque hominis est eiusdem rationis cum custodia alterius hominis, maximè, si vterque sit, uti sunt plerique, assimilis conditionis, & spheræ. Perperam autem, ac superuacaneè singuli Angeli singulis deputarentur hominibus, si vnus pro omnibus æquè sufficeret.

Ad 1. Negatur vnica, & adequata rationem multiplicatis individualis sub eadem specie infima esse conseruationem speciei: tum quia nuper reddita est alia, eaque potior ratio eius multiplicatis, quæ viget in Angelis, non minus quam in corruptibilibus: tum quia inde fieret totidem solum debuissè dari individua cuiusque speciei corruptibilium, quot præcisè sufficerent ad perpetuam eius conseruationem. Cuius oppositum cernitur manifestè in omnibus rerum corruptibilium speciebus.

Ad 2. Esto plus conferat ad pulchritudinem vniuersi diuersitas specierum, quam pluralitas individua eiusdem speciei seorsim sumpta; vtraque tamen simul pulchritudinem reddit maiorem, quam vtralibet seorsim, præsertim cum vnicuique individuo inest aliquid peculiare, & diuersum ab iis omnibus, quæ insunt reliquis indiuiduis, uti contingit in Angelis, iuxta dicta in quaestione præcedenti ab art. 4. Eadem igitur ratione, qua oportuit pro pulchritudine vniuersi vndeque completa; ut vltra speciem, aut species supremas Angelorum darentur mediæ etiam, & infimæ species, oportuit similiter, ut sub vnaquaque specie darentur plura individua accidentaliter tantum inter se diuersa.

Ad 3. Repugnat ut iis, qui destinandi sunt ad munera prorsus homogonea, & exigitiua æqualis prorsus virtutis in suo principio, conferatur substantialis, ac essentialis idoneitas specialis pro singulis eiusmodi ministeriis. Quia dispares in natura, & substantia eo ipso sunt habiles ad munera non solum plura, & distincta, sed etiam diuersa, ac heterogonea. Dictum autem est plurimum Angelorum munera, ac ministeria esse prorsus æqualia, ac homogonea.

QVÆSTIO VII.

Vtrum Angeli assumant corpora.

IDENTVR non assumere, nec fieri posse, ut assumant 1. Quia corpus assumi à spiritu est hunc illi vari, tanquam formam. Nempe assumere est ad se sumere, quod fit per vnionem, nec fieri sine vnione vilo pacto potest. Angelus autem nequit vniri corpori, cum sit substantia purè spiritualis, & purè spiritualiter in se completa, adeoque inepta, quæ compleatur per corpus sibi vnitum, ut apparet ex dictis quaest. 1. & 2. Ergo Angelus nequit assumere corpus.

2. Angelus sufficit sibi sine corpore ad omnes suas operationes perfecte exercendas. Alioquin postulare intrinsecè vnionem cum corpore, tanquam cum instrumento necessario ad operandum perfecte. Quæ fuit sententia Bernardi hom. 6. super Cant. vbi dicit: *Domus Deo soli sicut immortalitatem, sic incorporeitatem, cuius natura sola neque propter se, neque propter alium solatio indiget instrumenti corporei. Liquet autem omnem spiritum creatum corporeo indigere solatio.* Sequela autem admittere non potest ob ea, quæ dicta sunt in eadem quaest. 1. & 2. Ergo nec antecedens, Quod si absque corpore posset exercere perfecte omnes suas operationes, perperam, penitusque inutiliter assumeret corpus. Nihil autem perperam, & inutiliter peragit Angelus. Non igitur assumit corpus, si ea suppositio est vera.

3. Si Angelus assumeret corpus, appareret hominibus, atque ab eisdem existimaretur corporeus, & opere ipso diceret illis se esse corporeum. Quod est mentiri, & inducere in deceptionem. Angelus autem mentiri, ac decipere non potest. Quia peccare non potest.

4. Angelus assumpto corpore foret visibilis, & tangibilis, sicut homo, ac proinde esset indiscernibilis per visum, & tactum ab homine, aut ab alia substantia verè corporali. Fieri autem non potest, ut substantia purè spiritualis non possit certò discerni à substantia corporali. Alioquin fuisset insufficiens argumentum Christi Domini, quo probat suam resurrectionem Lucæ 24. 39. *Videte manus meas, & pedes, quia ego sum: Palpate, & videte, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere.* Ergo fieri non potest, ut Angelus assumat corpus, utque sub eo appareat hominibus.

5. Si Angelus assumeret corpus, posset in eo edere operationes vitales videndi, audiendi, loquendi, comedendi, & localiter progrediendi. Quia est perfectior quam anima rationalis, quæ eiusmodi operationes exercere valet in corpore, cui adiungitur. Fieri autem non posset, ut Angelus efficeret eiusmodi operationes per corpus, quin viuificaret ipsum corpus. Quia operatio vitalis est actus proprius viuents. Viuificare autem corpus, est ipsum informare, eidemque vniri tanquam formam. Quod iam iterum dictum est repugnare Angelo.

Art. 1. Respondetur. Assumere dicitur tripliciter. Primo strictissime pro vnione physica perfectiua assumpti per assumens, qualis est assumptio humanitatis per Verbum diuinum. Atque hic modus assumptionis omnino repugnat Angelo respectu corporis, cum sit substantia simplex essentialiter completa per se ipsam, adeoque incapax, ut compleatur per corpus sibi vnitum, aut ut compleat corpus per vnionem.

ngm